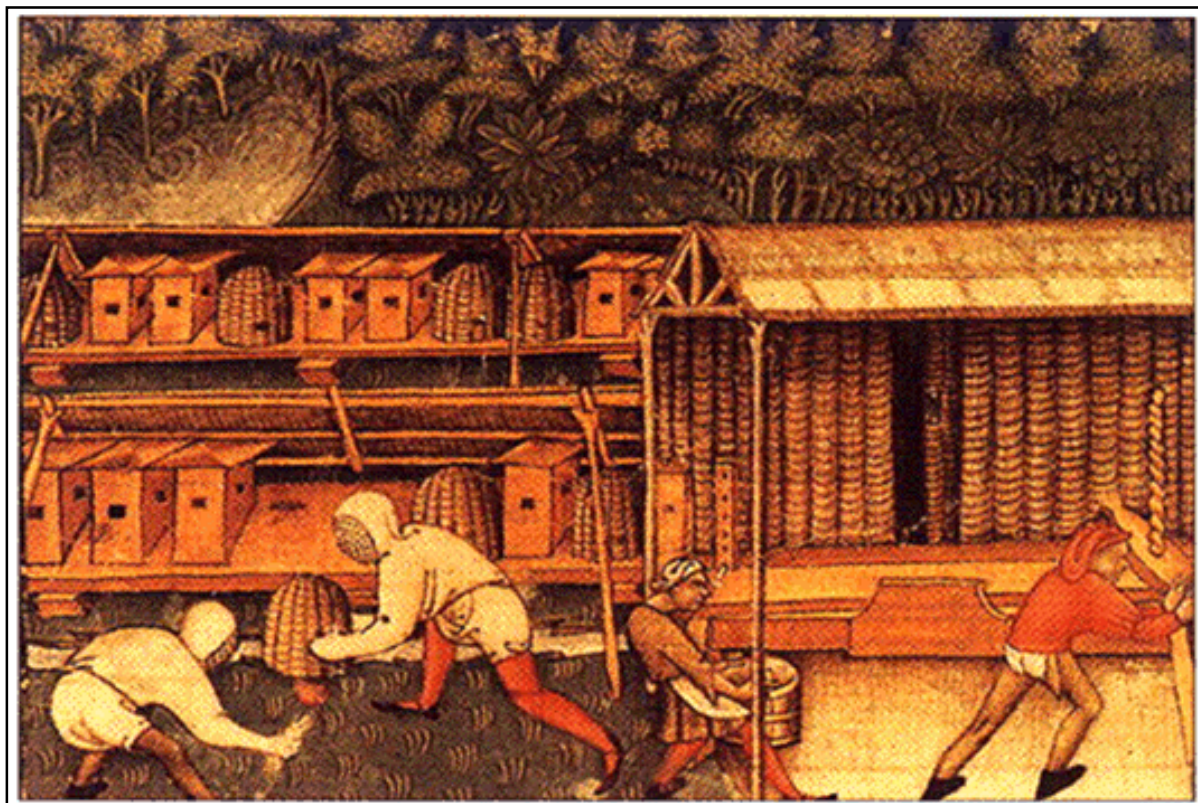

Bi-NyhetsBrev

nr. 23 - februari 2005

Innehåll :

Ledaren	2
Varroa - ekologisk bekämpning / diagnos	2
Flugbandfångstramar och varroa	5
Lär dig skriva stamtavlor rätt	7
Support till biodlare i USA och i EU	13
Steklar som sticks	14
Varför kan vi inte få bin med de egenskaper vi önskar	18
... och till slut	23
Månadens bild	24

Jag beklagar att det utlovade bytet till läsvänligare typsnitt blir inte av. Det har visat sig att efter konverteringen till acrobat format (pdf) var resultat inte det samma och önskade som i det ursprungliga Word formatet.

Jag brukar varje år genomföra några anspråkslösa försök för att komma underfund med hur saker och ting fungerar i verkligheten. I fjol har jag bl.a. testat pudersocker och flugfångarband. Resultat redovisas i det här numret.

TIPS - varför inte börja planera en biodlingssemester i september 2006? Se:

<http://www.congressprague.cz/eurbee2006/>

OBS – kongress språket är engelska. För att kunna bilda sig en uppfattning vad det kommer att handla om gå in på den förra (Udine - Italien) tillställningens hemsida:

<http://www.uniud.it/eurbee/indexOld.htm>

och där förslagsvis klicka på "Abstracts of papers".

lvov

Varroa - ekologisk bekämpning / diagnos

Bekämpning (nödbekämpning?)

Det är allom bekant att när varroa får ett fint pulver på sina sugfötter kan den inte hålla sig kvar på biet, tappar taget och ramlar ner från biet. Pulvret kan vara i stort sett vad som helst exvis mjöl eller pudersocker i Indien lär de använda svavelpulver – sic!

Min tanke var att det här med pudersocker kan vara lösningen på problemet (för att utifrån mina referensramar har varken mjöl eller svavelpulver i kupan att göra) med alltför stora mängder varroa i samhället under tiden då det finns honung i samhället och det inte går att bekämpa varken med myrsyra eller Apistan.

Jag inhandlade för cirka en femtiolapp mjölsikt på Clas Ohlson (**se bild ovan**) och vid vårundersökningen där jag bytte bottnar ställde jag på ny botten en tom yngellåda och langade över ram för ram som jag med hjälp av mjölsikten pudrade jag bägge sidor med pudersocker.

Och visst – det funkade. I varje kupa ramlade ner tiotals kvalster ner på en nedfallsskiva smord rikligt med matolja (tanken var att om varroa ramlade ner och sedan blev av med sockerpartiklar kunde det klättra tillbaka i kupan igen – och det ville jag inte).

Jag har ingen aning om med vilken verkningsgrad det fungerar, men **det borde inte vara svårt att komma underfund med genom att testa metoden innan man behandlar exempelvis med Apistan på hösten. Och på det viset får man siffror man kan utgå ifrån.** Se "Korrelation" nedan!

För att "pudra" ett samhälle gick det år cirka 100 -150 gram florsocker per behandling och kupa och jag kan tycker att "nedsmutsningen" av den eventuella honungen med socker under nektarinsamlings perioden kan inte vara stort för att man kan anta att bina när de slickar varandra rena konsumerar det mesta av sockret direkt.

Den ena idén har gett upphov till en annan:

En ny diagnostisk metod

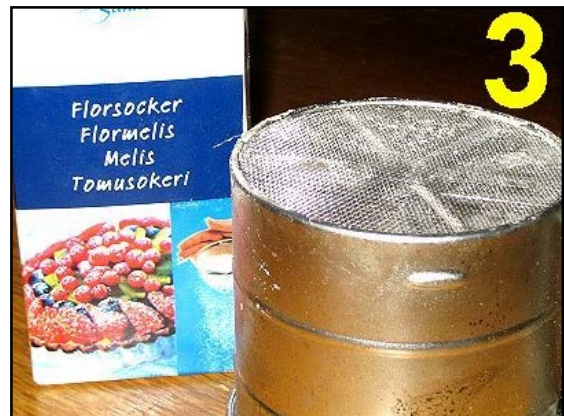

Idag har vi inga bra, skonsamma eller snabba metoder som ger oss ett direkt svar – har man fått varroa i kupan eller inte?

Återigen det går att använda pudersocker. Det enda man behöver är återigen mjölsikt, "kork" till denna och en bit av grovmaskigt nät som täcker mjölsikten.

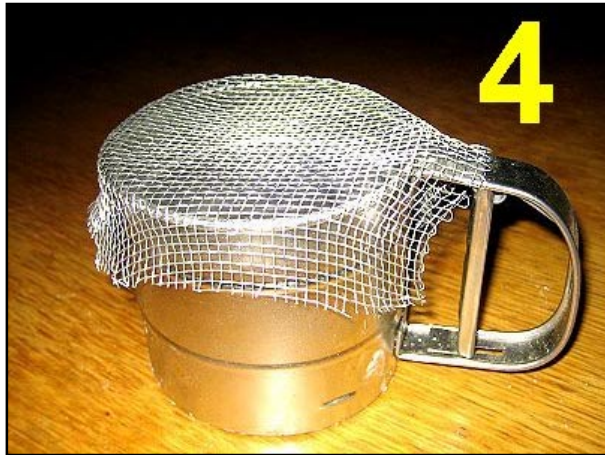
Tillvägagångssättet är enkelt. Man fyller mjölsikten med bin (till hälften eller till andra strecket underifrån) genom att sopa eller skaka in bin från några ramar.

Man sätter på "korken" (**bild 1**) och vänder mjölsikten upp och ner (**bild 2**). Man häller lite florsocker (säg 2-3 teskedar) på mjölsiktens nätbotten som är i upp och ner-

vända tillståndet topp (**bild 3**). Duttar man på mjölsikten så socker ramlar ner på bina. Man skakar ordentligt med mjölsikten så att samtliga bin bli vita av socker och varroa får därmed sin beskärda del med. Man vänder på mjölsikten upp och ner igen (vänder den rätt), tar bort korken, sätter

på det grovmaskiga nätet (**bild 4**) och över en vit skiva (eller en godisplastburk) vänder på mjölsikten upp och ner igen och skakar igen. Varroa som kan inte hålla sig kvar ramlar ut genom det grovmaskiga nätet. Sedan vänder man mjölsikten igen, tar bort nätet och håller bina i kupan. Det tog cirka 5 minuter att genomföra testet.

Testförfarande är snabbt, enkelt och skadar inte några bin. Så det ÄR möjligt att testa bisamhälle om bin är angripna (eller inte) av varroa när som helst på året.

Och återigen det vore fullt möjligt att genom att göra denna test strax innan Apistan behandlingen för att få jämförelsesiffror som skulle säga mer om hur mycket varroa det finns i hela kupan när det ramlar ner ett visst antal kvalster från en given volym bin så att man skulle kunna få hum inte bara om man har varroa eller inte, men även hur mycket (omräknat med en viss faktor).

Jag tycker att sjukdomsansvariga borde ta den här metoden till sig, för att dels är den mycket enkel att genomföra dels kan man testa varroaförekomsten när som helst under året dels det tar bara några minuter och dels metoden för inte in i kupan några bekämpningsmedel dels skadar man inte bin (eller drottningen på något sätt) och dels för metoden inte in i kupan några bekämpningsmedel som kan avsätta sig i honugen eller vaxet.

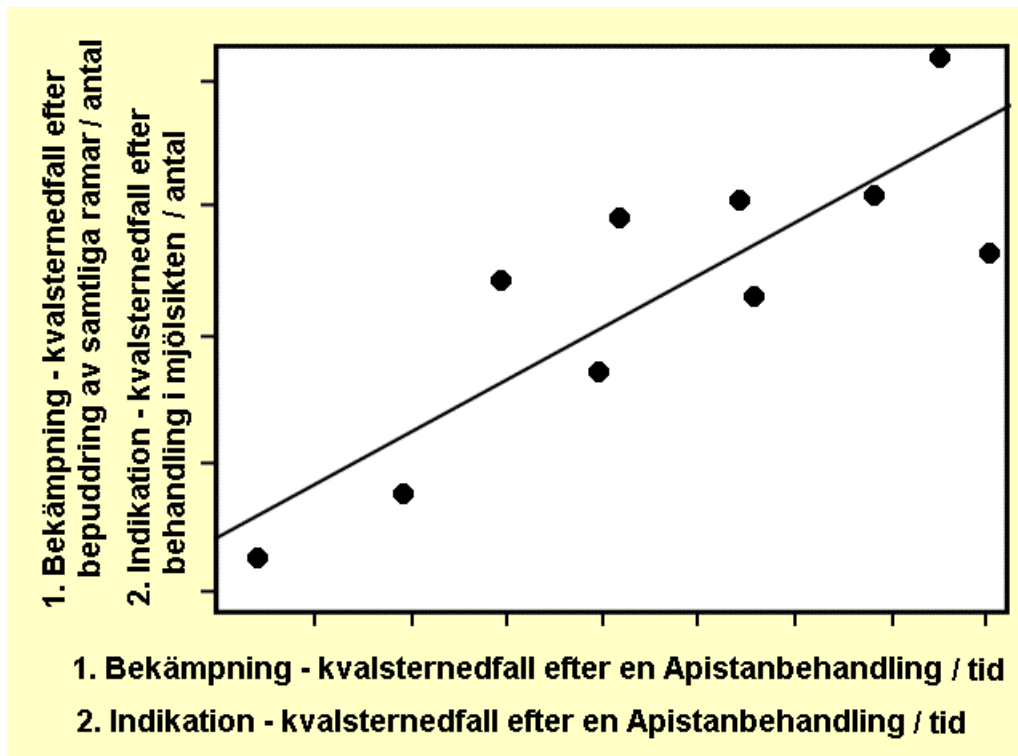
Korrelation

I bägge föregående stycken skrivs det om att det vore bra att komma underfund hur pass bra fungerar dessa två olika metoder. Hur bra de anknyter till verkligheten. I statistiska sammanhang kallas fenomenet för korrelation.

Korrelation är sambandet mellan (t.ex. två) variabler – exvis nedfallet efter sockerpudringen gentemot nedfallet under Apistanbehandlingen – och hur de förhåller sig till varandra.

För att kunna komma underfund med det måste man göra **ett antal** (jämförande) mätningar. Först med pudersocker och sedan med någon garanterat effektiv metod (exvis Apistan). Jag är förhindrat för att göra det, för att jag har alltför få kupor för det. Så här finns det plats för (andras) privata initiativ. Alla tre behandlingar kan göras samtidigt i ett följd på hösten (först bin i mjölsikten, sedan pudra samtliga ramar och slutligen Apistan).

Till att börja med – man behöver inte vara duktig på statistik. En god början skulle vara att göra ett antal mätningar (10 - 20 stycken) och lägga ut dessa resultat i en graf och titta efter om man får någonting som liknar följande bild ELLER INTE (OBS bilden illustrerar två olika situationer där x_1 korresponderar med y_1 och x_2 med y_2):

Sedan kan man gå med (och utifrån) dessa siffror vidare.

Finns det bland biodlare nyfikna själar som kan gå vidare och undersöka denna metod mera noggrant och i detalj? Jag tar gärna emot resultat och publicerar dem i nyhetsbrevet.

\vov

Flugbandsfångstramar och varroa

Jag har hört talas om att biodlare har börjat tillverka ramar

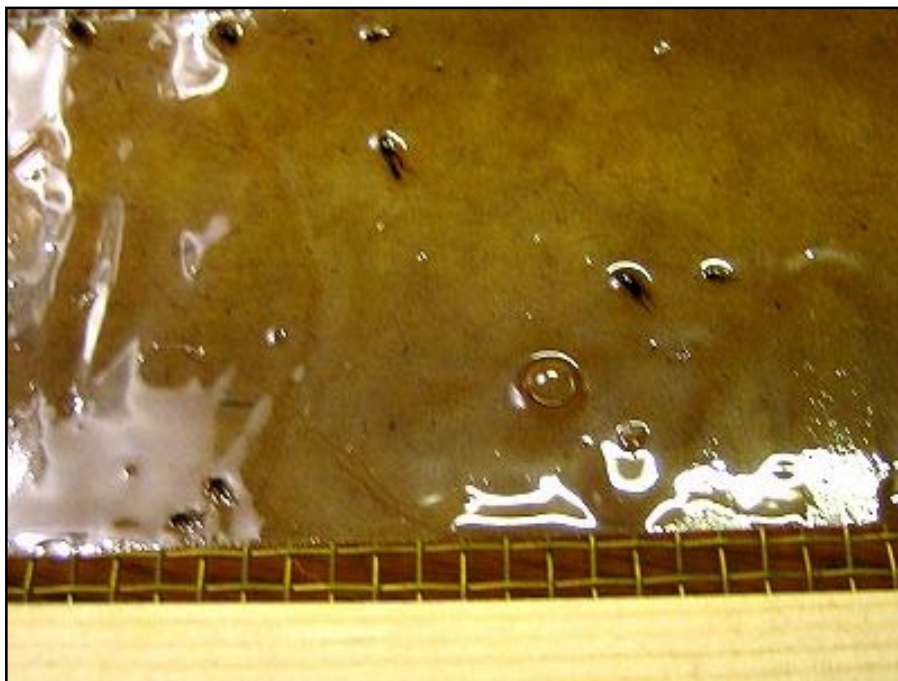
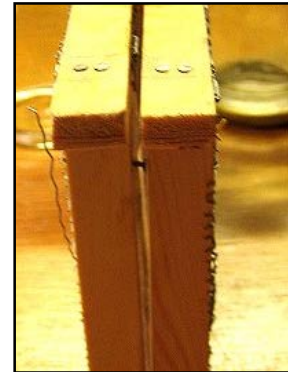
med flugfångarband i med syfte att fånga varroa i kupan. Jag fick också fått veta genom att på frågan om det fungerar var svaret att det gör det. Ingen kunde visserligen svara hur pass bra (en promille, en procent, flera tiotals procent) men som det ultimata beviset att det fungerar var att man tillverkade dessa ramar "p.g.a att det fungerade. Annars man skulle inte

göra det..." (ett cirkelbevis som verkigen heter duga).

Jag var ganska skeptisk för att min uppfattning om saken var att varroa:s främsta uppgift är att sitta på bin och suga i sig hemolymfan. På sin höjd klättra ned från biet ner till en yngelcell strax innan betäckningen. Jag – trots att jag inte är 100%igt insatt i ALLA varroa:s vanor och ovanor – trodde inte att varroa:s främsta uppgift är att promenera fritt i kupan. Tills jag plockade fram en täckt ram från en skattlåda (på fullt täcka ramar brukar det inte finnas så värst många bin) och mitt på ramen knallade ett kvalster allena. Och då tänkte jag – kanske har dessa biodlare som hävdar att det fungerar rätt med dessa flugfångarband.

Man skall inte hävda det ena eller det andra om man inte har mera kött på benen. Så jag tillverkade några flugfångarramar som bestod av två halvor med gångjärn i nedre listen där jag spände och fäste denna flugfångarband (går att köpa i Lantmannabutiker). Det gick ett band per ram. Dessa halvor har ytterst ett grovmaskig nät och det finns en liten distans mellan dessa halvor (1-2 mm, **se bild** till höger) så att varroa skulle inte behöva ta omväg från listen, men kunde gå in i ramen även mellan dessa halvor. Jag satte in en ram per kupa under två veckor innan slutskattningen i slutet av augusti. Resultat kan ses på bilden. Det fastnade allehanda kryp men inte en enda varroakvalster fastnade på flugfångarbandet.

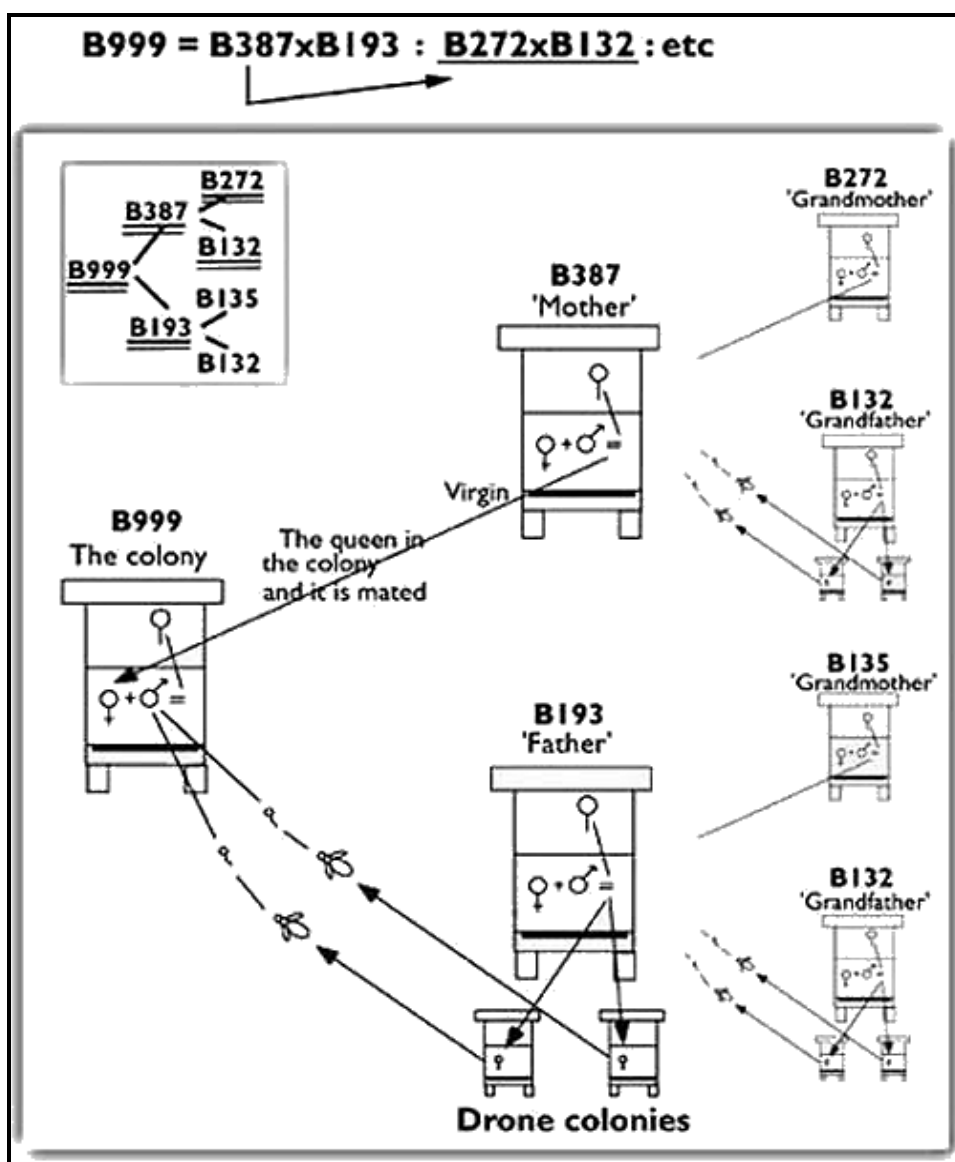
Så nu kan jag göra gällande att: **ramar med flugfångarband fungerar inte!**

Och det är bra att veta. Försöket var dock inte förgäves. **Negativa resultat är OCKSÅ resultat.** Nu kan biodlare som hör talas om att "det är bra med flugfångar ramar inne i kupan, för att det fångar en hel del varroa" och är osäkra hur sanningsenlig denna information är **SLIPPER** att tillverka dessa ramar i onödan och spilla tid, pengar och energi på onödiga saker och kan ägna sig åt vettigare saker.

\vov

Lär dig skriva stamtavlor rätt

I en äldre artikel om Buckfastavel skriven av E. Österlund finns följande bild som skall dokumentera dels principen för buckfastavel (som inte är ämnet för den här artikeln), dels hur man skall skriva stamtavlor – för att bl.a. Broder Adam gjorde så. Det är däremot ämnet som skall avhandlas här. Hur pass "bra" är dessa tre olika avbildade sätt att dokumentera "avelsgången" och om något av dem verkligen lämpar sig att skriva/dokumentera stamtavlor med.

Det som visas på den stora bilden "verkar" vara lättbegripligt för att det "verkar" vara mycket översködligt framställt. Tror man.

Även den som inte är "avelsspecialist" upptäcker att här finns det något slags inavel för att **B132** förekommer både på "fadersidan" som på "modersidan". Frågan är - hur pass mycket inavlad är "slutprodukten"? Går det att få fram ur bildschemat hur stor är inavelsgraden?"

Svaret är – TYVÄRR INTE. Redan i det här tillsynes lättbegripliga exemplet där man tror att det inte kan finnas några fel, finns det några fallgropar som omöjliggör

beräkningen av inavelsfaktor. Och det kan inte vara syftet med stamtavleskrivningen. Ett annat sätt att uttrycka det på är: **ett sätt att skriva en stamtavla på (eller dokumentera en avelsgång om man så vill) får inte vara av den sorten att det omöjliggör att göra de beräkningar som behövs inom en seriös avel – eller hur?**

FALLGROP 1 – identiska / olika systergrupper av drönarsamhällen

Det framgår inte ur bildschemat **OM systergruppen B132 på modersidan är identisk med systergruppen B132 på fadersidan eller om det handlar om två olika separata systergrupper** – någonting som **MÅSTE** framgå klart och otvedtyligt från en stamtavla.

A1a) Vid systergruppens storlek på 10 drönarsamhällen och vid användningen av **en och samma systergrupp** i bägge fallen (på moder- och fadersidan) efter **B132** blir inavelsfaktorn för "slutprodukten" **$F = 2,03$** .

samhälle B999								$F = 2,03 \%$	
B387				A10. B193					
B272		A10.B132		B193		??			
		B132		B135	A10.B132				
					B132				

?? innebär att fadern inte är definierad och om samma fader förekommer tidigare i stamtavlan kan F vara högre än det beräknade.

A2a) Vid systergruppens storlek på 10 drönarsamhällen men vid användningen av **två olika (separata) systergrupper** vid parningen på moder- respektive på fadersidan efter **B132** (olika tidpunkter, olika platser) blir inavelsfaktor för "slutprodukten" **$F = 1,56$** .

samhälle B999								$F = 1,56 \%$	
B387				A10. B193					
B272		A10.B132		B193		??			
		B132		B135	E10.B132				
					B132				

... ett utvidgat exempel:

Tillämpas detta sätt att dokumentera avelsgången på en lite modifierad situation framgår det mycket tydligt hur viktigt det är att använda korrekt beskrivning av avelsgången för att kunna beräkna korrekta värden.

B1a) Vid systergruppens storlek på 10 drönarsamhällen **B132** och vid användningen av **en och samma systergrupp** i bägge fallen och **insemineringen** med drönare från samhälle **B193** (istället parningen med drönare ur systergruppen) blir inavelsfaktorn för "slutprodukten" **$F = 4,06$** .

samhälle B999								$F = 4,06 \%$	
B387				B193					
		C10.B132		B135		C10.B132			
		B132				B132			

B2a) Vid systergruppens storlek på 10 drönarsamhällen **B132** men vid användning av två olika/separata systergrupper (olika platser, olika tid) och insemineringen med drönare från samhälle **B193** (istället parningen med drönare ur systergruppen) blir inavelsfaktorn för "slutprodukten" $F = 3,12$.

samhälle B999				$F = 3,12 \%$			
B387				B193			
B272		D10.B132		B135		C10.B132	
		B132				B132	

FALLGROP 2 – antal drönarsamhällen på en parningsstation

Det är inte så vanligt att använda på en parningsstation en systerdrönargrupp som består av 10 samhällen. Mera brukligt är att använda 6 drönarsamhällen och vid brist på så många brukar ännu färre samhällen komma till användning.

Hur påverkar antal drönarsamhällen på en parningsstation inavelsfaktorn ser man i följande sammanställning där **A1b (och A2b, B1b, B2b)** motsvarar **A1a (och A1a, B1a, B2a)** med den skillnaden att "...b" systergruppens storlek är 4 drönarsamhällen istället 10. Siffran i parentesen bakom visar inavelsfaktorn för parning med 10 drönarsamhällen – för en enkel jämförelse.

A1b) $F = 2,73 (2,03)$

A2b) $F = 1,56 (1,56)$

B1b) $F = 5,46 (4,06)$

B2b) $F = 3,12 (3,12)$

Återigen ser man klart och tydligt skillnaden som det är enbart möjligt att få fram när man använder ett korrekt sätt att dokumentera avelsgången.

Att skriva informationen om antal drönarsamhällen in i stamtavlan – i det här exemplet **A1b** - är mycket enkelt (A04). Jämför med tabellen för **A1a** högre ovan (A10). (Se "Queens" manual!)

samhälle B999				$F = 2,73 \%$			
B387				A04. B193			
B272		A04.B132		B193		??	
		B132		B135	A04.B132		
					B132		

Sammanfattar man, så kan man konstatera att den **SKENBART** "överskadliga och pedagogiska framställning" på den stora bilden har mycket allvarliga brister.

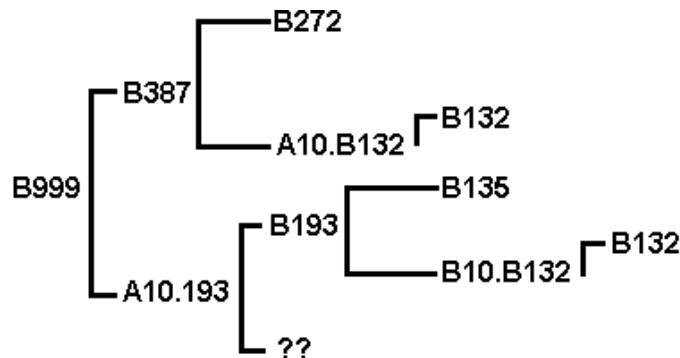
Enkelheten behöver inte alltid vara enklare (eller korrekt)

Den insprängda lilla bilden i den stora bilden vänstra övre hörn späder på med ytterligare en fallgrop till. Det är omöjligt att dokumentera respektive avläsa om parningar sker med en drönargrupp eller om det handlar om inseminering (som det skulle vara möjligt om man använde den stora bilden som modell).

Den enkla Buckfast/Broder Adam framställningen som förefaller vara självklar att begripa för att den är så enkel...

...skall man – för att den skall vara avelsmässigt korrekt – rita på det här viset:

Det sättet är dock något svårare att orientera sig i än i stamtavlorna i tabellform som finns ovan. Så trädmodellen är i realiteten inte den bästa lösningen. En bidragande faktor som "diskvalificerar" trädmodellen är: att **rita** en trädmodell på en dator tar minst 10x så lång tid än som att **skriva** den i tabellform.

I den korrekt ritade trädmodellen här ovan ser man tydligt varför ställdes frågan om det handlade om en och samma drönargrupp eller om det handlade två olika grupper – se FALLGROP 1 ovan. Man ser nämligen när stamtavla är korrekt "**generationsmässigt**" oavsett om den är ritat som trädmodell eller framställt i en tabellform att det inte skulle gå att para **B387** och **B193** på en och samma parningsö vid samma tidpunkt, i fall man skulle byta (som man brukar göra) drönarsamhällen där varje år.

Redan vid första anblicken i en korrekt skriven stamtavla – oavsett om den är i tabellform eller som trädstruktur - är det ganska uppenbart varför är inavelsfaktor tämligen lågt. **Utan att man ens har börjat räkna på det! B132** som användes vid inavel ligger utifrån **B999** generationsmässigt sett 3 respektive 4 generationer tillbaka. **SOM OCKSÅ ÄR EN FÖRDEL MED DENNA STAMTAVLESKRIVNINGEN!**

När den lilla inspränga bilden är en ännu sämre informationsbärare än den stora bilden måste man förstå att den allra första raden i den stora bilden (som börjar med: **B999 = B387 x ...**) är ungefär lika mycket "användbart"...

Vad som behövs egentligen?

Hur viktig är rätt och "tillräcklig" dokumentering kan givetvis diskuteras. Att känna till inavelsgraden kan av vissa biodlare betraktas som "finlir" och i andra biodlares ögon

"alltför akademiskt" eller t.o.m. onödigt (= "så här har vi alltid gjort" eller "vi har hitintills klarat oss BRA utan det"). Visst, man kan ha den inställningen. Men med den inställningen i bagaget lär man sig aldrig något nytt. **Med den inställningen skall man dock hålla tyst med att "jag (vi) sysslar med avel"!**

Sättet som den framställs på den stora bilden är visserligen tillräckligt åskådlig för enskilda drottningodlare och de som skaffar drottningar från dessa enskilda drottningodlare utan större ambition eller planer på att "linjeavla" vidare på detta material. Man har koll på ungefär vilka slags drönare det finns i luften för friparningar och det är bra att kunna veta vilket material man skall anskaffa nästa gång för att bevara "diversitet i luften".

MEN!

Så fort man börjar prata om eller annonsera ut att man har en avelslinje, eller att drottningar härstammar från en avelslinje **MÅSTE** man kunna redovisa det på ett tillförlitligt och korrekt sätt. För att inte tala om hur det är när enskilda renavelsgrupper skall redovisa sitt avelsarbete. Ingen av de tre olika "dokumentationssätten" på den inledande bilden är tillfredställande eller tillräckligt eller korrekt. Det går inte att avläsa vad man gjorde, hur man gjorde och vad man åstadkommit (exempelvis hur mycket är "slutprodukten" inavlade). Alla de tre olika sätten är därmed oanvändbara i **SERIÖSA** avelssammanhang. Det går inte att bedriva **NÅGON SLAGS** seriös avel utifrån otillräcklig kunskap om avelsmaterialet.

Att bruka den rätta modellen gör man inte bara för att kunna snabbt orientera sig själv eller att förse sina kunder med dokumentation om vad de fick på ett korrekt sätt. Man måste förstå hur viktigt det är att ha till förfogande korrekta data om vad som gjordes och hur (parningsstation respektive inseminering, storleken på drönargruppen osv). Detta inte bara för att anteckna vad har man åstadkommit. Eller för stunden. Det **ALLRA VIKTIGASTE SYFTET** med detta sätt är att kunna överhuvudtaget **planera framtida parningskombinationer**. Att överhuvudtaget kunna bedriva avel innan man verkställer en parning måste man veta – går jag (går vi – ifall det handlar om en renavelsgrupp) inte över en viss gräns när det gäller inavelsfaktorn? Vore det i detta fallet inte bättre eller är det möjligt på detta stadiet att tillgripa inseminering? Man måste **VETA** om man vid nästa parningssteg har råd att höja inavelsggraden för att förankra de egenskaper man har avlat fram eller om man måste tillgripa ett utavelssteg för att man ligger för nära gränser där inavelsdpression kan göra sig gällande!

Så vad man gör och hur man gör när det gäller att skriva och dokumentera stamtavlor är avhängigt den nivå man vill lägga sig på med sitt avelssätt. Men att hävda att man **SKALL** dokumentera avelsgången på det av de i bilden beskrivna sätt för att det är bra, korrekt eller fullständigt (eller för att Broder Adam gjorde så) **STÄMMER INTE MED VERKLIGHETEN OCH SANNINGEN !!!** Dessa tre sätt lämpar sig på sin höjd för drottningodling. Men inget av dessa tre olika sätt kan brukas inom **SERIÖS** avel.

Varför gör man (det som syns på den stora bilden) som man gör? Varför dokumenterar man inte på ett korrekt sätt? Dels har tills nyligen ingen berättat för svenska bi odlare **NÅGONTING** om avel i allmänhet och linjeavel i synnerhet för att **INGEN** tills nyligen haft nöjaktig kunskap för att kunna göra det. Dels för att tills nyligen inte fanns ett verktyg för att kunna gå vidare med dessa fakta ur korrekt skrivna stamtavlor för att få fram numeriskt underlag för vidareavel. Och då är det inte konstigt att diverse självutnämnda profeter kunde predika i stort sätt vad som helst utan kontakt

med verkligheten (genetiken, avel) och huvudsakligen utan risk att någon protesterade och bad de att dra nåt' gammalt över sig. Det som betraktas som höjden på (den egna) "fackkompetensen" var och är att tillhöra antingen den ena eller den andra sidan och delta i den 20 år pågående grälet om hur skall egentligen drottningbeteckningen skrivas och på vad sätt borde den skrivas istället. Läs Bitidningen nr 1/2005, sida 24 vad som avrapporteras från avelskonferensen i Nässjö 20 november 2004. Problemet är efter alla dessa år inte löst och man FORTFARANDE vill skapa "Standard för drottning- och avelsbenämning". Längre än så har man inte kommit. Eller – det räckte att bruka namnet "broder Adam" tillräckligt ofta och då var man automatiskt skyddat gentemot ALL slags kritik. Även en mycket befogad en som inte hade med saken (avel) alls att göra. Bevis på konsekvenser finns exempelvis i materialet som nordbi-gruppen eller buckfastgruppen publicerar då och då. Det är inte bara svårt att hitta en enda stamtavla som är någotsånär korrekt skrivet men det mest härresande är att i en och samma framställning – artikel, skrift – finns stamtavlor som inte följer samma mönster/princip. D.v.s. man felar inte ens konsekvent på samma sätt. I samma artikel finner man hos olika stamtavlor olika slags fel. Ingen har någonsin protesterat eller anmärkt exempelvis genom en insändare på att i artiklar skrivna av ordförande av avelskommitté finns det samma grova fel i de stamtavlor han "lånade" från olika grupper eller parningsstationer. Och vet inte ens ordförande i avelskommitté hur en stamtavla skall skrivas (själv censur innan han sätter sin underskrift under artikeln) – då är det verkligen illa!

Till detta tillkommer ytterligare en faktor till. Det är ett bekvämt sätt som tillåter att pracka på folk vilket material som helst med påstående att det är carnica från Singer, eller ligustica från Taber eller Elgon eller Buckfast. När senast har man importerat Taber bin till Sverige? På vad sätt har man hållit kvar "det ursprungliga blodet" eller – de ursprungliga egenskaperna? Hur pass mycket har man spätt ut materialet? Har man eller har man inte "brutit" den avelslinje man pratar om? Samma frågeställning kan man ställa när det gäller carnica, Buckfast eller Elgon. Hur pass mycket monticola fanns det i Elgon 10 år sedan? För fem år sedan? Idag? Vad har Buckfastgruppen egentligen gjort med det ursprungliga Buckfastbiet? Vad har man parat in? På vad sätt?

Man måste förstå att om man dokumenterar sin avelsgång på "Broder Adam:s vis" kan man lura på och i folk vad som helst (se ovan: carnica från Singer, eller ligustica från Taber eller Elgon eller Buckfast) för att det inte finns en chans att granska - tack vare en otillräcklig dokumentering - vad har man EGENTLIGEN gjort och vilka bin handlar det om. Man blandar bort korten s.a.s. Och vet man ingenting om hur avel skall egentligen bedrivas, då behöver man nåt' att lura omgivningen med.

Antigen – eller?

Det som behövs är att man måste lära sig att börja tänka i vidare banor än den kortsiktiga "tidsepisoden" på bilden. Avel handlar inte om enbart två eller tre eller fyra parningssteg. Avel handlar bl.a. om hur man bevarar och utvecklar en avelslinje i tiotals år där varje parningssteg – sett i långtidsperspektiv - är viktig. Bedriver man avel med långtidsperspektiv kan ett enda felsteg spolia (eller starkt påverka) det man har åstadkommit under loppet av många år innan. Därför är det outhärligt att arbeta på ett visst sätt. Därför de sätten man skriver en stamtavla på som finns beskrivna på bilden räcker helt enkelt inte till. Det handlar inte om det är tillräckligt bra eller om ett annat och bättre sätt är finlir. Det finns inget som heter finlir i detta sammanhang. **Antigen det handlar om avel eller det handlar inte om avel!**

Vid linjeavel skall man hålla sig – hela tiden (!) – inom vissa gränser givna av inavelsfaktorn. Inte understiga en viss minimigräns och inte överskrida en viss maximigräns.

HUR SKALL MAN KUNNA GÖRA DET UTAN ATT KÄNNA TILL INAVELSFAKTORNS VÄRDE?

Broder Adam var begåvat med en extraordinär känsla när det gällde biodlande, extraordinär observationsförmåga och extraordinär förmåga att tillämpa, kombinera och huvudsakligen OMSÄTTA sina observationer i praktiken (och vanliga biodlare är inga bröderna Adams). Men Broder Adam var ingen genetiker eller "avlare" i den genetiska eller skolastiska eller akademiska meningen. Och det vore galet att förkasta och inte tillämpa de korrekta sätten för att dokumentera avelsgången p.g.a. att Broder Adam inte gjorde så eller för att man vet inte bättre eller - **för att man inte vill veta bättre !!!**

Det är inte svårt

Att bara skriva att man inte skall göra vissa saker på ett visst sätt utan att säga hur man skall göra istället är värdelöst. För att göra anmärkningar ovan meningsfulla och konstruktiva så här kommer en rekommendation hur man lär sig hur man skriver stamtavlor på ett korrekt sätt och vilka hjälpmedel som finns för att ha skaffa sig kontroll över avelsmaterialet. På BNB:s hemsida i BONUS delen i avdelningen "Avel" och underfliken "Avelsprogram" finns manual för programmet Queens där står det mesta man behöver veta på sidan 2 och sedan på sidorna 13-15. I samma underflik finns artikel "Inbreeding in honeybee" som visar hur inavelsfaktorn beräknas. Den finns visserligen bara på engelska, men i underfliken "Avelsgrunder" finns artikel "Avelsmödor i en liten bigård" som är ganska informativt när det gäller stamtavleskrivningen och är på svenska. I övrigt är exempel ovan (stamtavlor i tabellform) rena rama skol-exempel på hur det skall vara och hur skall stamtavlor skrivas så att man kan vid behov återvinna den information man behöver. Dessa exempel visar OCKSÅ - genom att man dokumenterar sitt avelsmaterial på ett korrekt sätt – hur materialet EGENTLIGEN kan skilja sig i sina egenskaper (inavelsfaktorn) – som inte är möjligt att dokumentera med de sätt som visas på den inledande bilden.

Slutligen – det korrekta sättet att skriva stamtavlor – som i den här artikel visas i ett antal exempel – är ytterst enkelt att begripa för att det har en logisk uppbyggnad. Så varför inte göra det på det rätta sättet när det egentligen inte finns några hinder att göra så? Man kan nämligen inte börja med avel utan genetiskt korrekta stamtavlor i botten. Oavsett vad vissa förståsigpåare än hävdar för att det är icke förhandlingsbara fakta!

Rekommenderat extraläsning: BNB nr. 8e1.

\vov

Support till biodlare i USA och i EU

Det är rätt så intressant hur biodlare servas i olika länder. Titta exempelvis på

<http://www.ams.usda.gov/fv/mncs/honey.pdf>

där får man veta hur mycket biodlare får betalt för honungen, import och export priser osv.

Letar man efter någonting liknande i Europa hittar man :

http://europa.eu.int/comm/agriculture/markets/honey/index_sv.htm

där det vimlar av direktiv, regler, åtgärder och regleringar...

"Onödig" (?) kunskap

Steklar som sticks

Vad menas med "steklar" i rubriken?

Med ordet "steklar" i rubriken menas inte enskilda arter. Ordet syftar på taxonomisk term "**ordning**" – Hymenoptera.

- **klass** Insecta (Hexapoda, insekter)
- **underklass** Pterygota (bevingade insekter)
- **ordning** Hymenoptera (steklar)

De exempel som finns i artikelns underrubriker syftar på "**familjer**" (taxonomiskt) ur "**underordningen**" Aculeata (gaddsteklar)

Steklar försedda med en gadd

Hymenoptera försedda med en gadd är en grupp av insekter hos vilka har börjat ägglägningsorganet tappa sin ägglägningsändamål och ombildats till en gadd. Även om underordningen Aculeata finns sedan länge men inte används särskilt flitigt, för att det är svårt att sätta en exakt gräns. Det är bättre att hålla sig till en gammal klassificering där kan man peka ut steklar utrustade med en giftkörtel och en anordning för transport av giftet till fiendens eller bytets kropp.

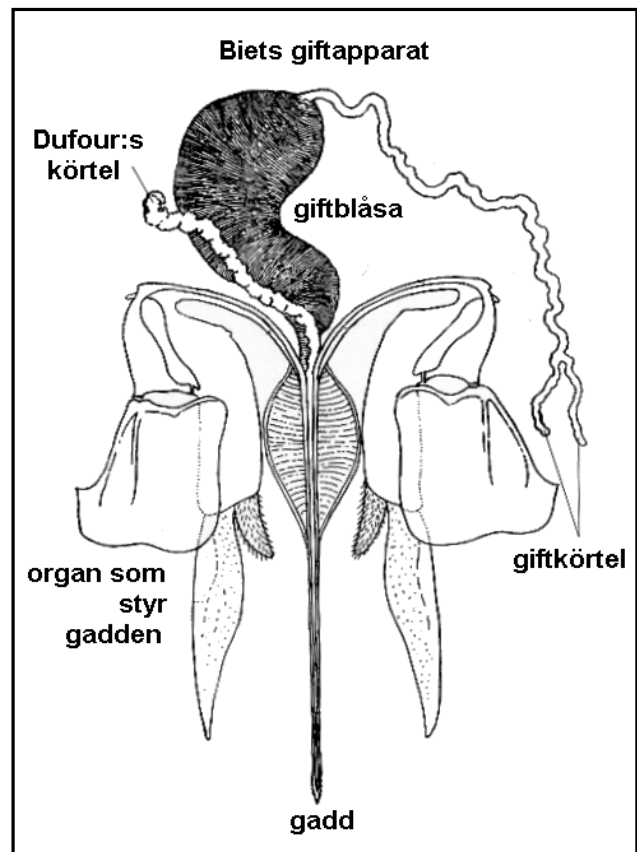
Hymenoptera:s toxiner (gifter) tjänar två ändamål. Parasitiska arter förlamar sina värdar, övriga använder giftapparaten till sitt försvar eller attack.

Giftapparaten

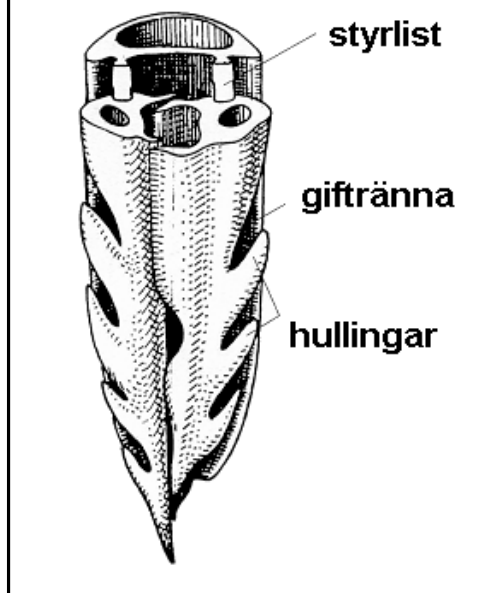
Giftapparaten är placerat i änden av bakkdelen och består av giftkörtlar, giftblåsan och gadden. Det finns två slag giftkörtlar. Parlik giftkörtel utsöndrar sekret med en sur reaktion och en mindre (icke parlik) kallad även för en Dufour:s körtel utsöndrar sekret med alkalisk reaktion. Sekret av den förstnämnda körtel leds till giftblåsan där den kan långtidsförvaras.

Skillnader i giftapparaten uppbyggnad finner man hos vissa bin och myror. Gadden är hos honor en ombildad könsorgan (som i sin tur betyder att hannar aldrig har en gadd). Organet tappade sin ursprungliga funktion – att leda ägget och den nya funktionen är att distribuera gift i sina offers kropp.

Gadden består av tre delar. En fast axel – stylet som uppifrån täcker två rörliga stickborstar. Under vila är gadden

Spetsen på getingens gadd

indragen inne i kroppen och när insekten skall sticka dras den ut. Borstar rör sig omväxlande fram och tillbaka på sina respektive styrlistor och borrar in i kroppen. Det traderas att biets gadd är utrustad med bakåtvända hullingar och därför gadden fastnar i offrets kropp och att getingens (eller humlans) gadd fastnar inte för att den inte har några hullingar. Faktum är att både getingarnas, humlors och även andra insekters gadd har hullingar men de är färre och/eller är mindre så att det går att dra ut gadden. Giftet strömmar ut genom kanalen mellan stylet och borstarna. Den pumpas ut dels genom borstarnas omväxlande rörelser dels genom en ganska komplicerad anordning i gadden bas.

Förgiftning

Symptom framkallade av att man blir stungen av ett bi, humla, geting eller bålgeting är mer eller mindre lika. Det finns två olika mekanismer – dels reaktion på själva giftet dels en allergisk reaktion. Hymenopteras gifter är bland alla animaliska gifter de starkaste allergener. Rent allmänt gäller att en stick framkallar bara en lokal reaktion. Det betyder dock inte att en enda stick inte skulle kunna leda till allvarliga komplika-

tioner eller t.o.m. döden.

Orsaker till allvarliga fall kan vara:

- stark förgiftning av organismen orsakat genom många stick. Redan två eller tre stick kan framkalla förhöjd temperatur, illamående, huvudvärk, uppkastningar och värk i magmuskler. Utesluter man en allergisk reaktion så den dödliga dosen brukar ligga runt 300 stick.
- Mycket allvarligt tillstånd eller t.o.m. död brukar vara orsakat av en anafylaktisk chock. Den kan uppträda hos överkänsliga personer redan efter en enda stick och är den mest förekommande dödsorsaken hos människor som bli stuckna av hymenoptera. Lättare form av allergisk reaktion kan vara kliande utslag som följs av förhöjd andnings och pulsfrekvens. I de allvarligare fall (vid anafylaktisk chock) är patienten medvetslös, blodtrycket är omätbar andningen ytlig och snabbt. Döden orsakas av blodcirkulationens sammanbrott och för att andningen upphör.
- Hälsan eller livet kan allvarligt skadas av att man bli stucken i tungan, munhålan eller halsen som kan hända när man sväljer insekten med mat eller dryck. Svullnaden kan blockera andningsvägar och döden orsakas av kvävning.

En normal lokal reaktion medföljs av en svullnad med en röd kant som värker. Därför kan svullnaden sprida sig till lymfkörtlar. Lokala reaktioner är som oftast den enda förgiftningssymptom och brukar försvinna inom några timmar.

Hantering av förgiftningen

Vid en lokalreaktion brukar behandlingen vara onödig. Man kan påskynda symptomernas försvinnande genom ett omslag med 50 % ig sprit. Vid sting av ett bi är det viktigt att dra ut gadden så fort så möjligt för att stoppa att giftet fortsätter pumpas in i kroppen från vid gadden vidhängande giftapparat.

Vid allvarliga fall måste patienten få snabbt läkarvård. Man häver allergiska reaktioner genom tillföra kroppen intravenöst kalcium- och antihistaminpreparat. Hos personer som är överkänsliga kan desensibilering rekommenderas. Man brukar ange att cirka 65 % patienter efter desensibileringen har blivit av med alla besvär.

Överkänsliga och utsatta personer borde skaffa sig en EPI-PEN snabbspruta. Demonstrationsbigårdar borde som säkerhetsåtgärd också utrustas med en EPI-PEN sprutor – man vet ju inte vilka (överkänsliga?) besökare man får.

Apidae (bin och humlor)

En stor grupp med cirka 20 000 olika arter. Biets (*Apis mellifera*) toxin är en av de mest genomforskade djurgifter. Mest gift producerar ett arbetsbi som är 2-3 veckor gammalt. Giftblåsan innehåller 3-4 mg flytande gift (som består av 86-88 % av vatten). Giftets verkningar – även läkande - är kända sedan länge. Man använde den i läkarkonsten i Babylon, Egypten, Grekland och i den gamla Romerska riket. Man använde s.k. "biavkok" eller "bi-te" som kunde vara antingen en vatten- eller en alkohol-extrakt från bin hopblandat med biaska och honung.

Humlor har en giftapparat som skiljer sig från biets bara i detaljer. Humlor är mycket stillsamma och icke aggressiva varelser och därför tror många människor att humlor inte har någon gadd.

Vespidae (getingar)

Tillsammans med bin är getingar, bålgetingar och pappersgetingar de som statistiskt sett är orsaken att man bli stucken. De mest förekommande getingar i landet är ***Paravespula vulgaris***, den så kallade **Vanliga Getingen**. Den är tätt följd av ***Paravespula germanica***, den **Tyska Getingen**.

I Sverige finns ca 14 arter av sociala getingar (getingar - *Paravespula*, *Dolichovespula* och pappersgetingar – *Polistes*).

Getingar försöker alltid att sticka flera gånger vanligtvis i samma ställe. Det brukar förklaras genom närvaron av flyktiga ämnen (allarm feromoner) i giftet som styr andra getingar.

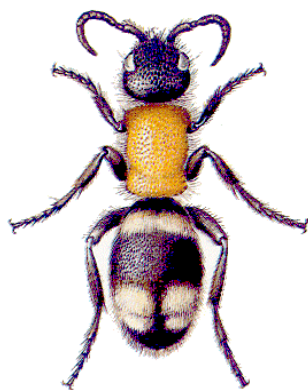
Boet vaktas av vatkgetingar som vid fara utsöndrar en droppe gift som skall uppmärksamma andra getingar i boet. De gör sig ut på en försvarsflykt och försöker hitta källan för allarmet.

Bålgetingar (***Vespa crabro***) är något mindre aggressiv än getingar. Det finns dock mycket aggressiva tropiska arter (***Vespa vetulina***, ***V. affinis***, ***V. orientalis***). I Indonesiens finns exempelvis områden där bålgetingar gör det omöjligt för människor att röra sig i.

Sphecidae (gräv- och rovsteklar)

Smala, ganska ofta färgrika steklar som parasiterar på insekter och spindlar. Honor bygger för sin avkomma kammare i jorden, gammalt trä eller i växtstjälkar där de dra sitt förlamade offer.

Det händer mycket sällan att man blir stucken av denna art och resultat av det är bara en svag smärta.

Mutilla europaea L.

Mutillidae (spindelsteklar)

Mycket färgrika steklar. Honor – till skillnad från hanner inte har några vingar. De liknar myror både när det gäller kroppsformen såsom ryckiga rörelser. De parasiterar i larver av olika steklar, baggar, fjärilar och tvåvingar. Giftapparaten tjänar både för att förlama offret såsom till försvar.

Stick av en spindelstekel framkallar hos människan svindande smärta som hos stora arter kan vara mycket starkt.

Hos den avbildade arten är hanner 11-17 mm stora, honor är 10-16 mm stora.

Bethylidae (dvärggaddsteklar)

Små steklar som parasiterar på många olika slags insekter. De sticker sin värde upprepade gånger ofta under loppet av flera dagar. När värden är förlamat lägger de ägg på värdens kropp.

Människan kan bli stucken av dessa steklar och smärtan som kan bli ganska rejäl kan hålla i sig under flera timmar.

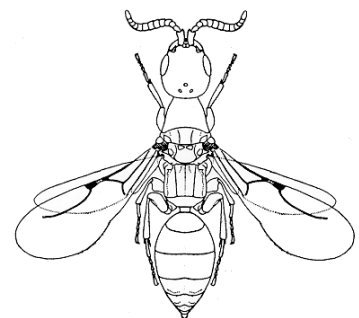
P. vulgaris

P. germanica

Mellinus arvensis

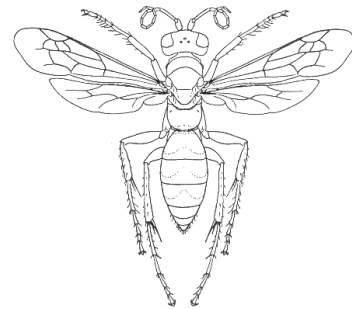

en Epyris art

Pompilidae (vägsteklar)

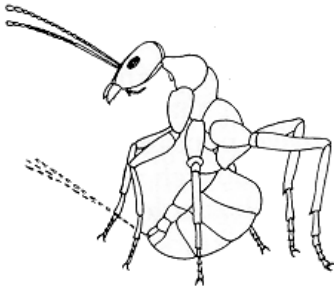
Ett typiskt tecken för denna art är de svängda antenner.. Denna art jagar för sina larver spindlar som bedövas och förlamas som de lagrar i jordkammare.

Stinget från dessa steklar kan framkalla en kraftig och svidande smärta.

Anoplius fuscus

Formicoidea (myror)

Myror är en mycket artrik grupp av sociala insekter. Giftapparaten kan vara av många olika slag. Flertal arter kan producera gift och få giftet i andra djurs kroppar. Hos vissa grupper av "våra" mest kända myror från underfamiljen **Formicidae** gadden saknas men giftkörtlar och giftreservoar är väl utvecklade. Dessa myror sprutar giftet från bakkroppen (se bild) till såret de gjorde med sina käkar. Stackmyra (**Formica rufa**) kan spruta giftet upp till 50 cm:s avstånd.

Andra myror (exvis arter ur underfamiljen **Dolichoderidae**) har visserligen en gadd, men den är bildad bara av membraner oförmögen att tränga in i en annan djurs kropp.

Sammansättning av myrgiftet kan vara mycket varierande. Några arter ur underfamiljen **Myrmeciidas** har giftet som är snarlikt binas eller getingarnas gift. Giftet hos underfamiljen **Mirmicidae** har insekticid (insektsdödande), hemolytisk (blodupplösande) och nekrotisk (vävdödande) verkan. Myror ur underfamiljen **Formicidae** producerar huvudsakligen myrsyra som har en stark cytotoxisk (**cellskadande, celledödande**) verkan.

OBS !!! - sätt termen CYTOTOXISK i andra sammanhang exvis med myrsyrebehandling av ett bisamhälle!

Myror har även andra giftkörtlar än de som är sammanbundna med gadden. Det är exempelvis mandibular (käk) körtel, metapleurale körtel i den tredje bröstleden eller anala körtlar i bakdelen.

\vov

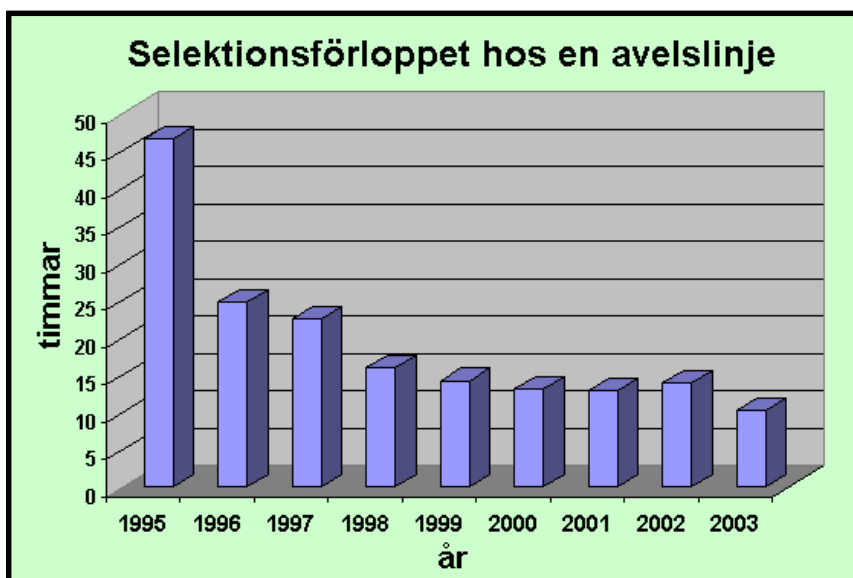
Det borde inte vara så

Varför vi inte kan få bin med de egenskaper vi önskar

Bland biodlare kan man träffa på alla tänkbara varianter av hur man kan bedriva sin biodling på. Det finns biodlare som aldrig köper en drottning utifrån. Det finns biodlare som inte drar upp egna bruksdrottningar. Jag har en bekant som gör som de lite mer medvetna biodlare brukar göra. Han drar upp egna bruksdrottningar ur det materialet han för tillfälle har i egna bigårdar. När han anser att det har blivit alltför utspätt, bin uppför sig inte som han önskar, skaffar han nytt material utifrån. I år blir det drottningar från Sala och larver från Vanghärad. D.v.s. han ägnar sig inte åt avel, bara drottningodling. Han försöker bibehålla status quo i egna bigårdar ibland med större

ibland med mindre framgång. Det finns även de som påstår sig hålla på med selektionsavel.

Att avla fram bin med de egenskaper som man önskar går inte fort. Oavsett vilken egenskap man är ute efter. Ta ett exempel på en BRA både egenskapsmässigt och tidsmässigt dokumenterad anlag. I bl.a. Bitidningen nr 6. fanns en artikel om putsförmåga. Där kan man finna följande bild:

Det som kan avläsas från bilden är TVÅ saker.

- Den första - **att komma någonvart tar tid. Lång tid. Längre än de flesta vill tro eller medge** (tro inte på någon när han/hon säger att han/hon fick bukt med aggressivitet, honungsavkastning, svärmning eller andra egenskaper på två, tre år. Han/hon far med osanning.). **Även hos egenskaper som ärvs i ganska hög grad som putsförmåga ovan i bilden (till skillnad mot honungsavkastningen eller aggressiviteten eller svärmbenägenhet som har låg ärftlighetsfaktor som tar ännu längre att få inom de gränser vi önskar).**
- Den andra viktiga saken är **det som står i bildens rubrik – nyckelordet "avelslinje"**. Det går inte att ständigt förbättra en vis egenskap och bibehålla det man åstadkommit på ett annat sätt än med MYCKET konsekvent linjeavel.

Linjeavel kräver kunskap hur man skall föra en linje och hur man skall skaffa sig kontroll över linjeföring/hållning. Linjeavel innebär att man måste hålla inavelsfaktorn inom ett visst minimi- och maximinivå. Skulle man råka gå över en viss maximigräns kommer man att råka ut för en kraftig inavelsdepression. Skulle man komma under en viss gräns eller för en eller två generationer överge inavelsprincipen för att få "vitalitet" tillbaka kommer man att tappa de egenskaper man har just genom inavel förankrat.

Det innebär att man måste ha en fullständig kontroll över det man har gjort, det man gör och bra planering av det man kommer (måste) att göra. Det räcker inte skriva stamtavlor eller hålla sig med en stamtavlebok. En stamtavla bestående av redovisningen av vilka de närmaste "föräldrar var" säger inte mycket om inavelsgraden (i siff-

ror). För det behöver man (helst) gå fem generationer (inom linjeavel) tillbaka och veta hur man tar reda på de fakta som finns "gömda" i dessa 5 generationer tillbaka.

Och det finns INGEN i Sverige som gör det. Ingen i Sverige håller på med linjeavel värd namnet. Inte carnica, ligustica eller melliferagruppen. Ingen enskild drottningodlare heller! Ingen biodlare, drottningodlare eller avelsgrupp vet vilken inavelsgrad har hans/deras bin!

- **Det som inte går att avläsa ur bilden är det som man vill inte prata om heller.** Det är inte bara tvunget att bedriva linjeavel och veta hur skall man bära sig åt och att ha inavelsgrad under fullständig kontroll. Lika viktig är att kunna selektera ur tillräckligt stort antal samhällen. De flesta som håller på med selektion har max 20 - 30 samhällen. Det räcker inte på långa vägar! Som exempel kan tjäna antal systergrupper man testat inom samtliga renavelsgrupperna och storleken där man i brist på testare har gått ner till "halvgrupper". "Hemligheten" bakom bilden är att selektion har bedrivits inte bara hos en och samma linje under många många år. Men lika viktig var att man haft tillräckligt stor mängd material att selektera ur! **De framgångar som visas på bilden ovan har man uppnått p.g.a. att under de olika åren man jobbade med mellan 150 – 250 samhällen.** Och det är definitivt ingen i Sverige som har så många samhällen enbart för avelsändamål.

Jag har nämnt samtliga renrasavelsgrupper och inte berört buckfast biet. Där är situationen än värre. De som i stort sätt följer buckfast principen beskriver sitt "avelsarbete" på följande sätt (citat nr.1): "Jag vet att jag har Buckfast, lite Carnica, Ligustica, Mellifera, Monticola, Saharensis, etc i mina (*bin – mitt tillägg*). Lite lagom blandning **för att få med så mycket olika gener som möjligt.** Och det funkar utmärkt så här långt. Faktiskt över förväntan, jag trodde inte jag skulle nå så bra resultat efter bara några år. Men det lär nog plana ut efter de första årens starka heterosis."

När jag läste detta var det flera saker som jag tyckte inte stämde (bortsett från att rent spontant tyckte jag att jag inte gärna skulle vara killens bigranne). Jag nämnde tidigare att linjeavel innebär inkorsning av besläktat material (man går s.a.s. tillbaka). D.v.s. där tappar man ett eller två år. **Sedan varje steg måste utvärderas under minst 2, helst under 3 eller flera år.** Så varje steg (som jag uppfattar inkorsning av ytterligare en ras in i "linjen") kan ta upp till fem år. Och de sex redovisade raser multiplicerade med 5 år för varje "linjesteg" kan aldrig stämma med "jag trodde inte jag skulle nå så bra resultat efter bara några år".

Samma andas barn (med gemensam nämnare) är citat nr. 2: "Vad jag förstår så uppnår man ofta snabba resultat vid avelsarbete med den metod som kallas closed population. Då använder man sig vanligtvis av konstgjord befruktning där man blandat säd från inte bara de bästa samhällenas drönare i populationen, utan från de flesta samhällenas drönare. Blandar säden gör man **för att inte förlora gener,** d.v.s. för att inte riskera inavel direkt."

Det värsta är att det här (både citat ett och citat två) har skrivits offentligt i en diskussionsgrupp och ingen funnit nåt märkvärdigt med det.

Gener inte kan förloras eller "tappas"! Alleler däremot kan - vid extrem inavel. Det gäller förstas bara i fall man enbart jobbar med closed population. Sådan förlust är mycket enkelt att rätta till genom inkorsning av en annan linje (som man normal brukar göra vid vanlig linjeavel). Det är ingen som enbart använder permanent extrem inavel. En sådan allel förlust kan däremot vara fördelaktig för att man kan göra sig av

med ofördelaktiga alleler - och det är just därför man använder sig av inavel! Sedan beror det på avlaren själv för att vara kapabel att känna igen hos de individer han håller på att "förädla" om de har fler bra gener (än dåliga) än de individer han utgick ifrån (han fortsätter att fortplanta dem) eller mindre (han sorterar bort dem från vidare avel).

En allel som saknas omfattar alltid **bara EN POPULATION**. Det handlar inte om en enskild drottning som skulle sakna en av två alleler (d.v.s. drottningen skulle bara ha en enda allel). En drottning har alltid två alleler (tre får inte plats i ett gen heller). Så om man för exemplet skull antar att det finns fyra olika möjliga alleler - A, B, C, D - så i den berörda populationen som saknar en allel - säg D - finns endast drottningar med alla olika kombinationer av A, B och C alleler d.v.s. AB, AC, BC, AA, BB, CC. MEN !!! det finns inte (i den givna populationen) en enda drottning med kombination AD, BD, CD eller DD.

Så det här med saknade alleler är egentligen inte så dramatiskt som man försöker framställa. Det är närmast ett åsiktsmaskineri som skall avskräcka folk från att ägna sig åt linjeavel. Linjeavel handlar definitivt inte om en closed population!

Antal gener är givet och ändligt. Det finns inga bin med fler - citat nr. 1 - eller bin med mindre gener – citat nr. 2 (friskrivning - rent teoretisk skulle det kunna finnas, men då skulle det vara fråga om mutanter. Inte "vanliga" och/eller "normala" bin.).

Att påstå att "förlorade gener" förorsakar inavel (citat nr. 2) är absurd. Och lika absurd är att hävda att genom att blanda säd undviker man "förlorade gener". Handlar det om closed population som saknar någon allel, hjälper det inte alls. För att är en viss allel borta då är den borta. Oavsett vilken sädgrogg inom den populationen än man rör ihop.

Det är ganska förvånande att det saknas den mest grundläggande kunskap om genetiken med tanke på att man hävdar att man vill "skapa" ett "yrkesbi". Eller att man håller på att "förbättra" buckfastbiet. Förutsättningar för att göra det - tycker jag - verkar inte vara lovande (**MYCKET** lindrigt sagt...).

När jag blev mycket konfunderad över allt detta blev jag upplyst av en vänlig själ: "Olda du måste förstå att inom buckfastavel brukar man termen linje på lite annorlunda sätt än de flesta är vana vid. Tar man ägg eller larver från en viss drottning så avkommer kallas för en linje."

D.v.s. buckfast- och yrkesbiodlarfolket håller sig med sin egen terminologi som inte stämmer med normala definitioner ("linjeavel", "få med så mycket olika gener som möjligt", "tappade gener"). Man använder "nyspråk" (se Orwell och hans berömda bok 1984) där orden betyder nåt helt annat än de borde i normala fall göra.

Har man orkat läsa ändå hit borde man vid det här taget begripa att i Sverige är det omöjligt att få bin med de egenskaper man önskar p.g.a. att det man kallar för avel är egentligen också en "nyspråk" term.

Det är inte bara buckfastfolket som kör med "nyspråk". Det är hela "branschen" som gör det. Nordbifolket vill ta fram ett varroaresistent bi (nyspråksterm), trots att de inte klarar ens av att ta fram kalkyngelresistent sådant. Biodlingsföretagarna vill ta fram ett "bruksbi" (nyspråksterm), trots att de kan ingenting om linjeavel. Deras mål i livet är utavel och heterosiseffekten för att driva upp honungsavkastningen (trots att detta genetiska anlag påverkar honungsavkastningen med bara ca 20%. Det viktigaste är dragplatsen. Samma slags bi som på en genomsnittlig plats presterar 30 kilo preste-

rar på en lämplig plats upp till 110 kg!). Ett bruksbi som passar i Skåne passar knappast i Hälsingland (och vice versa). Och eftersom man inte har definierat vilka (miljömässigt) slags bin man har behov av så är snacket om ett bruksbi (som ett enhetligt yrkesbi för hela landet) är nonsens och bara en rökråd och ett sätt på hur man skall plocka pengar från Nationella Programmet. För att inte tala om vilka "experter" som vill blanda sig i leken. **Titta på vilket infantilt lågt nivå hölls debatten på deras "avelsträff" (nyspråksterm) i Bankeryd (BNB nr. 14 sid. 19)!**

Ett annat vackert exempel är avelskommitténs ordförandes senaste "käpphäst". Att inrätta nordiskt avelscentrum (nyspråksterm) med fast anställd personal. Vad skulle den svenska bidraget till verksamheten vara - bortsett från att någon skulle "förstärka" sin inkomst med en halvtidstjänst? Avelscentra kan betraktas som ett knytkallas. Varje part (land) bidrar med någonting. Mig veterligen har Sverige inget att bidra med, för att avelskommittén inte har ens lärt svenska biodlare vad ordet avel innebär. Man har inte redovisat vad de övriga länder sitter inne med. Men man har redan anordnat i SBR:s regi en internationell träff. **Utan att haft mandat från renavelsgrupper att gå vidare i ärendet. Utan att renavelsgrupper har tillfrågats om behovet! Utan att renavelsgrupper har överhuvudtaget informerats!**

Problemet är att **avelsgupper är inte del av SBR**. De är fristående från SBR. D.v.s. **avelskommittén (som är en del av SBR) kan leva sitt eget liv** (utan förankring i verkligheten) som avelsgruppen inte har en chans att lägga sig i. Och det vill avelsgupper inte göra heller för att de inte heller vill att avelskommitté eller SBR lägger sig i vad de gör eller hur de gör (för att varken inom avelskommittén eller SBR finns ingen egentlig avelskompetens – bara önskan att styra och bestämma över dem). Är det inte en Grönköpingsliknande situation där både avelskommitté, SBR och renavelsgrupper biter sig sina respektive svansar? Alla (SBR, avelskommitté, avelsgupper) är överens om att med avel står och faller framgångsrikt biodling och nöjda biodlare. Ändå finns det ingen strukturerad koordination eller samarbete mellan dessa instanser. SBR äger bara vissa parningsstationer och avelskommittén anordnar då och då en träff. Avelsgupper äskar om pengar (de får från SBR) utan att behöva redovisa att eller om pengarna har används på ett optimalt sätt (kom ihåg artiklar om mellifera gulaschen).

"Buckfastfolket" uppbackade av (återigen) avelskommitténs ordförande ville ha 50 000:- för att "skapa" ett avelsdataprogram (nyspråksterm). Märkligt nog ansökte Biodlingsföretagarna hos Nationella Programmet OCKSÅ om 50 000:- för att göra samma sak. Jag begriper inte varifrån fick de den siffran, för att när jag undersökte hur mycket skulle det kosta fick jag fram siffran 100 -150 000 tusen (den var ungefär den summa det österrikiska förbundet fick betala när de behövde skaffa ett ANVÄNDBART program). Det som bägge grupperingar "glömde bort" var att för att skapa ett dylikt program – för att det skulle kunna kallas för ett avelsprogram – krävs det att man måste bygga in i programmet vissa saker som det behövs expertis för. Och mig veterligen det finns det inom biodlingen ingen i landet eller i Skandinavien som behärskar exempelvis statistisk genetik, men den termen har varken Biodlingsföretagarna eller Buckfastgruppen (åtminstone på den nivån som ville ha pengarna) aldrig hört talas om. Men program skulle man "skapa" och 50 000 skulle man gärna ha. Det bokstavligen vimlar av nyspråkstermer inom avel.

Det är därför vi inte kan få de bin vi skulle önska oss. Energin och ansträngningar ägnas åt (läs – slösas på) att omdefiniera språkbruket plus "jakten" på lättförtjänta pengar, lek i egna separata sandlådor (se ovan avelskommitté versus avelsgupper)

istället för att skaffa sig kunskaper, koordinera sin verksamhet och skapa samarbete.

Faktaruta – nyspråk

I Orwells välkända bok "1984" används s.k. "nyspråk" (i original Newspeak) som används av Storebror för att kontrollera medborgarnas tankar. Meningen med nyspråk är att begränsa tankeförmågan genom att generalisera och förenkla så mycket som möjligt. Nyspråk används för att få oss att uppfatta saker på fel sätt, bättre eller sämre (jämför exempelvis kallhygge och "föryngringsyta"; ett sätt att begrava obekväma frågor är att "tillsätta en utredning" o.s.v.).

Tillämpa på det sagda ett par nyttiga frågor:

- Vem vill att jag ska göra detta?
- Varför vill han/de det?
- Vems ärenden går han/de?
- Vem tjänar på att jag gör det (behöver inte vara pengar, det räcker med förvuxet ego)?
- Skulle jag tro på det om samma sak sades av den jag inte tycker om (inte har respekt för)?
- Vad är det som han/de egentligen säger?

Försök tillämpa ovanstående frågor på några av de ord som tas upp i artikeln som t.ex. – bruksbi, buckfast, nordiskt avelscentrum, avelsprogram. Kommer du fram till att utifall genomförande av dessa termer skulle drivas igenom ("förverkligas") **av dessa ordens (miss)brukare** skulle vi få övergripande förbättring inom avel i landet? Skulle vi få bättre bin? Jag personligen har inte kommit fram till den slutsatsen.

\vov

...och till slut

Ja sa ju till dig att det är buckfastavkommor

I lokala tidskrifter av gratis karaktär får man fritt förfoga över materialet från BNB, man måste dock ange källan:

Bi-NyhetsBrev; <http://www.quicknet.se/home/q-119076/>

I andra skrifter först efter överenskommelse.

Länkningen till - <http://www.quicknet.se/home/q-119076/> är OK.

Att lägga ut nyhetsbrev på egen hemsida eller enstaka artiklar ur BNB är däremot INTE OK.

Nyhetsbrev skall betraktas som ©.